

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, dnia 27 października 2022 r.

PN.III.4131.1.144.2022

**Pan
Adam Janas
Przewodniczący Rady Gminy
Świerczów
ul. Brzeska 48
46-112 Świerczów**

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559,583,1005,1079,1561)

stwierdzam

nieważność uchwały Nr XXXIV/361/2022 Rady Gminy Świerczów z dnia 29 września 2022 r. w sprawie nadania imienia Szkole Podstawowej w Dąbrowie – z powodu istotnego naruszenia prawa.

Uzasadnienie

W dniu 29 września 2022 r. Rada Gminy Świerczów, powołując się na art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559,583,1005,1079,1561) oraz § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2019 r. poz. 502), podjęła uchwałę nr XXXIV/361/2022 w sprawie nadania imienia Szkole Podstawowej w Dąbrowie.

Uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 3 października 2022 r.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały organ nadzoru uznał, iż przedmiotowa uchwała Rady Gminy Świerczów nr XXXIV/361/2022 istotnie narusza prawo.

W kwestionowanym akcie Rada Gminy Świerczów ustaliła w § 1, że na wspólny wniosek Rady Pedagogicznej, Rady Rodziców oraz Samorządu Uczniowskiego nadaje się Szkole Podstawowej w Dąbrowie imię Polskich Górali. Jednakże w treści uchwały Rada Gminy Świerczów nie zawarła postanowień wskazujących na dokonanie odpowiedniej zmiany w akcie założycielskim. W ten sposób Rada Gminy Świerczów naruszyła istotnie prawo, bowiem uchwała w sprawie nadania imienia szkole powinna określać z jakim dniem zmienia się nazwę szkoły oraz w jakim zakresie ulega zmianie akt założycielski szkoły.

Obowiązek naniesienia odpowiedniej zmiany w akcie założycielskim szkoły wynika pośrednio z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1082), który stanowi, że szkołę lub placówkę publiczną zakłada się na podstawie aktu założycielskiego, który określa odpowiednio jej typ lub rodzaj, nazwę i siedzibę. Należy zatem przyjąć, że każde przekształcenie organizacyjne powodujące zmianę charakteru stanu prawnego, struktury, formy, nadające nową postać, funkcje czy zmieniające charakter działalności danej placówki wymaga zachowania warunków określonych w art. 88 i art. 89 ustawy Prawo oświatowe (*por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 22 stycznia 2019 r., sygn. akt I OSK 971/17, pub. www.nsa.orzeczenia.gov.pl*). Przekształcenie w rozumieniu powyższej regulacji oznacza takie zmiany w sferze funkcjonowania szkoły lub placówki, które wiążą się ze zmianą elementów konstytutywnych bytu prawnego tych jednostek organizacyjnych, skutkujących koniecznością zmiany aktu założycielskiego, czyli zmiany w zakresie typu, rodzaju, nazwy, siedziby szkoły jak również jej zasięgu terytorialnego (obwodu szkoły). Takie elementy aktu założycielskiego wymienia art. 88 ust. 1 i 2 ustawy Prawo oświatowe (*por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 20 października 2021 r., sygn. akt III OSK 4261/21, pub. www.nsa.orzeczenia.gov.pl*).

W orzecznictwie sądowoadministracyjnym choć wyrażano tezę, iż nie istnieje możliwość zmiany aktu założycielskiego już działającej szkoły, gdyż jest to jednorazowa

czynność prawna mająca znaczenie tylko przy jej utworzeniu, to jednak kwestia dopuszczalności lub niedopuszczalności zmiany aktu założycielskiego nie należy do ostatecznie przesądzonych. Stanowisko większościowe, z którym organ nadzoru się w pełni zgadza, aprobuje zmianę aktów założycielskich w trybie przewidzianym dla ich uchwalenia, jednak z zastrzeżeniem potrzeby zachowania koniecznej korespondencji pomiędzy zmianą aktu założycielskiego a treścią lokalnej uchwały (zob. *Pilich Mateusz, Prawo oświatowe. Komentarz wyd. II, opub. WKP 2021*). Nie powinno przy tym być wątpliwości, że do ustalenia aktu założycielskiego szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego konieczne jest podjęcie uchwały przez organ stanowiący danej jednostki samorządu.

Podkreślenia wymaga, że wyżej opisane uchybienie w przedmiotowej uchwale należy zaliczyć do kategorii istotnych naruszeń prawa. W piśmiennictwie i orzecznictwie do istotnego naruszenia prawa zalicza się naruszenie przez organ gminy podejmujący uchwałę przepisów o właściwości, podjęcie takiego aktu bez podstawy prawnej, wadliwe zastosowanie normy prawnej będącej podstawą prawną podjęcia aktu, jak również naruszenie przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwały. Za "istotne" naruszenie prawa uznaje się uchybienie prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym, zwłaszcza gdy podjęty akt pozostaje w wyraźnej sprzeczności z określonym przepisem prawnym, sprzeczność ta jest oczywista i bezpośrednia oraz wynika wprost z porównania treści przepisu z ocenianą regulacją. Mowa jest o wadach kwalifikowanych, z powodu których cały akt lub jego część nie powinny wejść w ogóle do obrotu prawnego. Taka sytuacja stwarza konieczność stwierdzenia nieważności aktu, czyli wyeliminowania go z obrotu prawnego z mocą *ex tunc*, co sprawia, że dany akt, bądź jego część nie wywołuje skutków prawnych od samego początku (*por.: wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt II SA/Wa 2197/16, wyrok Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/OI 859/18; publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych*).

Niewątpliwie więc organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego obowiązany jest przestrzegać zakresu udzielonego przez ustawę upoważnienia w zakresie tworzenia przepisów wykonawczych i w tych działaniach nie może tego upoważnienia zawężyć ani przekraczać.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzam jak na wstępie.

Na podstawie art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w związku z art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 329) niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu za pośrednictwem Wojewody Opolskiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

Z up. Wojewody Opolskiego

Katarzyna Piasecka

Zastępca Dyrektora

Wydziału Prawnego i Nadzoru

Prowadzący sprawę: Żaneta Wołowicz, Referent prawny, Wydział Prawny i Nadzoru, tel. 77 45 24 549